

NOMIKO BHMA

ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ



ΒΡΑΒΕΙΟ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ 67- ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019 - ΤΕΥΧΟΣ 3

ΤΟΜΟΣ 67 - ΤΕΥΧΟΣ 3
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2019

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ

- 417 Οι "αποφάσεις" των οιονεί δικαιοδοτικών οργάνων σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου και η θέση τους στην εισατερική έννομη τάξη των κρατών [Α. Μηρεδήμας]
427 Το σωματείο ως Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης (Π. Νικολόπουλος)
434 Δικηγόροι με έμμισθη εντολή. Αντισυνταγματικότητα άρθρ. 9 § 10 ν. 4354/2015 (ΦΕΚ 176 Α') [Ε. Ατσαβέζ]

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 455 ΠΠρΠατ 398/2018 } Το ανώτατο πλικιακό όριο στην ιατρικώς υποβοθούμενη αναπαραγωγή
458 ΠΠρΣερ 4/2018 } (Β. Α. Περάκη)
- 531 ΜΠρΑ8 845/2017 } Η δικογνωμία στην νομολογία σχετικά με την χρηματική ικανοποίηση ιθικής
537 ΜΠρΑ8 568/2019 } βλάβης εργαζομένων, λόγω προσβολής προσωπικότητας, απορρέουσας από τη
μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών [Σ. Τσαχιρίδης]
- 548 ΠΠρΑ8 1867/2018 Εκκώρηση απαίτησης ως προδικαστικό ζήτημα ενώπιον ελληνικού δικαστηρίου: Ζητήματα
Ιθιωτικού Διεθνούς και Δικονομικού Διεθνούς Δικαίου (Φ. Δ. Καρατζένης)
- 555 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠ (Ν. Γ. Νάκης)
- 575 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠ (Σ. Ο. Χούρσογλου)
- 619 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣτΕ (Κ. Π. Σαμαρτζής)
- 628 ΑΠΔΠΧ 64/2018 Βιντεοεπιτίρηση χώρου προσφιλέμενου για την άσκηση δικαιώματος επικοινωνίας του υπόπου
η κατηγορούμενου με τον συνήγορό του (Δ. Αρβανίτης)
- 632 RUSTAMZADE κατά AZERMPAİTZAN Απόφαση της 7.3.2019 YouTube, "ανέβασμα" ερωτικού βίντεο και
προσωπική κράτηση. Το Στρασβούργο εξετάζει την ουσία της υπόθεσης και κρίνει διαφορετικά από τα εθνικά
δικαστήρια (Β. Χειρδάρης)
- 643 S. Būividis κατά Εθνικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων (Λεττονία) Απόφαση της 14.2.2019 Δημοσιογραφία
των πολιτών (Citizen journalism). Το ΔΕΕ επικυρώνει την εξαίρεσή της από το δίκαιο προστασίας των Προσωπικών
Δεδομένων [Α. Σηφάκης]

ΘΕΜΑΤΑ

- 656 Δικαιοσύνη και Δικτατορία της 21.4.1967. Οι δίκες των δικαστών στο ΣτΕ (Γ. Σταυρόπουλος)
665 Δημοτική Φορολογία - Φορολόγηση υπέρ ΟΤΑ. Πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις (Κ. Γ. Τσιροβασίλη)

ευρώ, όταν δε ο ανακόπτων άσκησε την ανακοπή του άρθρο 954 § 4 ΚΠολΔ επικαλούμενος ότι η πραγματική αξία αυτών είναι πολύ μεγαλύτερη, η καθ' ης αντιδίκησε σε αυτήν, με αποτέλεσμα με την υπ' αριθ. .../2018 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη η ανακοπή, η καθ' ης ως υπερθεματιστρια κατέβαλε εν τέλει ποσό υπερτριπλάσιο αυτού προκειμένου να λάβει στην κυριότητά της τους παραπάνω τίτλους. Από τα ανωτέρω, αποδεικνύεται ο ισχυρισμός του ανακόπτοντα ότι η καθ' ης διενήργησε τον προσβαλλόμενο πλειστηριασμό, στην πραγματικότητα όχι για την ικανοποίηση της υφιστάμενης απαίτησης της σε βάρος του ανακόπτοντα, αλλά για να αποκτήσει με τον παραπάνω τρόπο την κυριότητα των ανωτέρω εκπλειστηριασθέντων τίτλων, προκειμένου να αποκτήσει την πλειοψηφία των μετοχών της εταιρίας και να αναλάβει τον έλεγχο αυτής από τον ανακόπτοντα και τούτο έπραξε με τις παραπάνω ενέργειές της από τις οποίες προκύπτει υπέρβαση και δη προφανής, των αρχών της καλής πίστεως, των χρηστών, ηθών και του οικονομικού και κοινωνικού σκοπού του δικαιώματός της. Συνεπεία των ανωτέρω, η από 1.6.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018 ανακοπή πρέπει να γίνει δεκτή ως και ουσία βάσιμη και να ακυρωθούν για τους παραπάνω λόγους, ο διενεργηθείς, δυνάμει της υπ' αριθ. .../31.7.2017 έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης κινητών της δικαστικής επιμελήτριας στο Εφετείο Λάρισας ..., στην Αθήνα στις 16.5. 2018 ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών ..., ηλεκτρονικός πλειστηριασμός και η υπ' αριθ. .../2018 περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης κινητών αξιών του ως άνω Συμβολαιογράφου Αθηνών. Συνακόλουθα και κατόπιν αυτών και η από 15.10.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018 ανακοπή πρέπει να γίνει δεκτή ως και ουσία βάσιμη και να ακυρωθεί και η από 28.9.2018 επιταγή προς εκτέλεση, η οποία έχει συνταχθεί κάτωθι πρώτου απογράφου εκτελεστού της υπ' αριθ. .../2018 περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης κινητών αξιών του Συμβολαιογράφου Αθηνών Τέλος, πρέπει να καταδικαστεί η καθ' ης στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων του ανακόπτοντα λόγω της ήττας της (άρθρο 176 ΚΠολΔ και άρθρ. 63, 65, 66 και 84 Κώδικα περὶ Δικηγόρων), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

Για τους λόγους αντούς

Συνεκδικάζει αντιμολία των διαδίκων την από 1.6.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018

ανακοπή και την από 15.10.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018 ανακοπή.

Δέχεται τυπικά και κατ' ουσίαν την από 1.6.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018 ανακοπή.

Ακυρώνει τον διενεργηθέντα στην Αθήνα στις 16.5.2018 ενώπιον του Συμβολαιογράφου Αθηνών ... ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, δυνάμει της υπ' αριθ. .../31.7.2017 έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης κινητών της δικαστικής επιμελήτριας στο Εφετείο Λάρισας ... και την υπ' αριθ. .../2018 περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης κινητών αξιών του ως άνω Συμβολαιογράφου Αθηνών.

Δέχεται τυπικά και κατ' ουσίαν την από 15.10.2018 με αριθμό καταθέσεως .../2018 ανακοπή.

Ακυρώνει την από 28.9.2018 επιταγή προς εκτέλεση, η οποία έχει συνταχθεί κάτωθι πρώτου απογράφου εκτελεστού της υπ' αριθ. .../2018 περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης κινητών αξιών του Συμβολαιογράφου Αθηνών...

Καταδικάζει την καθ' ης η ανακοπή στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων του ανακόπτοντα, τα οποία ορίζει σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.

III. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών Αριθ. 845/2017

Δικαστής: Θ. Σταματόπουλος, Πρωτοδίκης
Δικηγόρος: Ε. Μπατσούλη

Δεδουλευμένες αποδοχές, Αποζημίωση απόλυτης Χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης επί εργατικών διαιφορών. Οφειλόμενες αποδοχές, απορρέουσες από συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου. Καταβολή αποζημίωσης, λόγω απόλυτης Ισχυρισμός περί προσβολής προσωπικότητας εργαζόμενων και απόρριψη αιτήματος χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής τους βλάβης. Δέχεται εν μέρει την αγωγή. Κηρύσσει την απόφαση εν μέρει προσωρινά εκτελεστή. Καταδικάζει την εναγόμενη σε μέρος των δικαστικών εξόδων των εναγόντων (Άρθρα 57, 59, 346, 648, 653 ΑΚ).

Οι ενάγοντες, με την υπό κρίση αγωγή τους, όπως παραδεκτά (άρθρο 224 ΚΠολΔ) διορθώθηκε με τις προτάσεις τους και με προφορική δήλωση της πληρεξούσιας δικηγόρου τους στο ακροατήριο, που καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, εκθέτουν ότι προσλήφθηκαν από την εναγομένη, με

σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αφορίστου χρόνου, η μεν πρώτη την .../1990, ο δε δεύτερος .../1990, προκειμένου να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, αντίστοιχα, με την ειδικότητα της υπαλλήλου γραφείου και του πωλητή, αντί των εκτιθέμενων συμβατικών αποδοχών. Ότι αν και δυνάμει ιδιωτικού συμφωνητικού που καταρτίστηκε το έτος 2014 συνομολόγησαν με την εναγομένη τη μείωση των μηνιαίων αποδοχών τους μόνο για ένα έτος, η εναγομένη, μετά την παρέλευση του έτους, δεν επανέφερε τις αποδοχές τους στο πρότερο μισθολογικό επίπεδο, όπως άφειλε, εξακολουθώντας να τους καταβολή τις μειωμένες αποδοχές, με αποτέλεσμα να τους οφείλει διαφορές αποδοχών (...). Ότι η εναγόμενη κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας τους, αντίστοιχα στις .../2016 και στις .../2016, χωρίς να τους καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση απόλυσης. Ότι η μη καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών και της αποζημίωσης απόλυσης προκάλεσε σε αυτούς ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας δικαιούται έκαστος το χρηματικό ποσό των 5.000 ευρώ (...). Με το παραπάνω περιεχόμενο και αιτήματα, η υπό κρίση αγωγή, η οποία έχει ασκηθεί παραδεκτά εντός της εξάμηνης αποσβεστικής προθεσμίας της διάταξης του άρθρου 6 § 2 του ν. 3198/1955, λαμβανομένης αυτής αυτεπαγγέλτως υπόψη από το Δικαστήριο (άρθρο 280 ΑΚ, βλ. και ΟΛΑΠ 1338/1985 ΕΕργΔ 1986. 58), δύσον αφορά στην επιδίκαση αποζημίωσης απόλυσης, συνεπεία της από .../2016 και .../2016 καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, αντίστοιχα, της πρώτης ενάγουσας και του δεύτερου ενάγοντος, καθόσον, με επικαλούμενο τον προαναφερόμενο χρόνο καταγγελίας, η επίδοση της υπό κρίση αγωγής στην εναγομένη έλαβε χώρα στις .../2016, όπως αποδεικνύεται από τη με αριθμό .../2016 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αθηνών, ... παραδεκτά εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, το οποίο είναι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο (άρθρα 7, 9, 10, 12 § 1, 13, 16 αριθ. 2, 25 § 2 ΚΠολΔ), κατά την προκειμενη ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών [άρθρο 591, 614 αριθ. 3, 621-622 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 1 άρθρο τέταρτο ν. 4335/2015, καθώς η υπό κρίση αγωγή κατατέθηκε στη Γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου στις .../2016 - βλ. σχετ. και άρθρο 1 άρθρο ένατο § 2 ν. 4335/2015, σύμφωνα με το οποίο οι ισχύουσες

διατάξεις για τις ειδικές διαδικασίες των άρθρων 591-645 ΚΠολΔ, όπως οι τελευταίες τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του ως άνω νόμου, εφαρμόζονται για τις κατατεθειμένες από 01.01.2016 αγωγές]. Είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 330, 341, 345, 346, 648, 653 ΑΚ, 1 § 1, 2, 3 § 1 του ν. 539/1945, 3 § 16 ν. 4504/1966, 3 ν. 2112/1920 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο πρώτο υποπαρ. ΙΑ. 12 αριθ. 3 ν. 4093/2012, 5 § 1, 6 § 2 ν. 3198/1955 και άρθρο 74 § 3 ν. 3863/2010, 106, 176, 191 § 2, 907, 908 § 1 περ. ε' ΚΠολΔ. Πλην, όμως, το αίτημα περί χρηματικής ικανοποιήσης λόγω προσβολής της προσωπικότητας των εναγόντων από τη μη καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών και της αποζημίωσης απόλυσης τυγχάνει απορριπτέο ως μη νόμιμο. Και τούτο, διότι η μη καταβολή από τον εργοδότη στον εργαζόμενο των δεδουλευμένων αποδοχών του, όπως και της οφειλόμενης αποζημίωσης απόλυσης, δεν επιφέρει τη ζημία του εργαζομένου (άρθρο μόνο α.ν. 690/1945, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 § 1 του ν. 2336/1995), αφού οι καθυστερούμενες εν γένει αποδοχές δεν χάνονται, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει αδικοπραξία, ειδικότερα δε η παραβίαση των ανωτέρω διατάξεων του ν. 690/1945 μπορεί να θεμελιώσει αξιώση του εργαζομένου προς αποζημίωση κατά τα άρθρο 914, 927 και 298 ΑΚ, μόνο για τη ζημία που υπέστη από το ως άνω αδίκημα, δηλαδή από την υπαίτια καθυστέρηση καταβολής των αποδοχών του - η οποία καλύπτεται κατ' αρχήν από τους οφειλόμενους, σε κάθε περίπτωση, τόκους υπερημερίας (άρθρο 346 ΑΚ)- και όχι για την πληρωμή των ίδιων των αποδοχών, έστω και αν ζητούνται ως αποζημίωση (βλ. πάγια νομολογία, ΑΠ 1017/2008 ΕΕργΔ 2009. 726, ΑΠ 1436/2002 Ελλανη 2004. 757, ΕφΙ 264/2006 ΕΕργΔ 2007. 93, ΕφΠειρ 892/2005 ΠειρΝομ 2005. 507, ΕφΘ 584/2005 ΔΕΕ 2006. 89. Ομοίως, μη νόμιμο και εντεύθεν απορριπτέο τυγχάνει το παρεπόμενο αίτημα τοκογονίας για το σύνολο του αιτούμενου ποσού αποζημίωσης απόλυσης, από την καταγγελία της σύμβασης εργασίας των εναγόντων. Και τούτο, διότι σύμφωνα με το άρθρο 74 § 3 του ν. 3863/2010, που ισχύει από 15.07.2010, «όταν η αποζημίωση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας υπερβαίνει τις αποδοχές δύο (2) μηνών, ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλει κατά την απόλυση μέρος της αποζημίωσης που αντιστοιχεί στις αποδοχές δύο (2) μη-

νών. Το υπόλοιπο ποσό καταβάλλεται σε διμηνιαίες δόσεις, καθεμία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τις αποδοχές δύο (2) μηνών, εκτός και αν το ποσό που υπολείπεται για την εξόφληση του συνόλου της αποζημιώσεως είναι μικρότερο. Η πρώτη δόση καταβάλλεται την επομένη της συμπλήρωσης διμήνου από την απόλυτη». Η διάταξη αυτή τάσσει, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δήλη ήμερα για την καταβολή της ως άνω αποζημιώσης, κατά το άρθρο 341 ΑΚ, που είναι η ημέρα λύσης της σχέσης εργασίας για μέρος της αποζημιώσης, ίσο προς τις αποδοχές δύο μηνών και έκτοτε η επομένη της συμπλήρωσης διμήνου, αρχής γενομένης από την απόλυτη για κάθε μέρος της αποζημιώσης, ίσο προς τις αποδοχές δύο μηνών, μόνη η απρακτή παρέλευση της οποίας συνεπάγεται την υποχρέωση του εργοδότη σε τόκους υπερημερίας κατά το άρθρο 345 εδ. α' ΑΚ (πρβλ. ΑΠ 813/2001, ΕφΑΘ 5053/2011 δημοσιευμένες σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Επομένως, επειδή στην προκείμενη περίπτωση, η αιτούμενη αποζημιώση, λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας των εναγόντων, υπερβαίνει, κατά τα εκτιθέντα, τις αποδοχές δύο μηνών, νόμιμο τυγχάνει το αίτημα περί καταβολής νόμιμου τόκου από την ημερομηνία που τυχόν ήθελε κριθεί ότι λύθηκε προώρως η εργασιακή σχέση μόνο για το ποσό της αποζημιώσης που αντιστοιχεί στις αποδοχές δύο μηνών, ενώ για το υπόλοιπο ποσό, που σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθετική ρύθμιση τυγχάνει καταβλητέο σε διμηνιαίες δόσεις, νόμιμος τόκος οφειλεται από την επομένη της ημέρας κατά την οποία κάθε δόση είναι καταβλητέα. Επίσης, η επικουρική βάση περί αδικαιολόγητου πλουτισμού της αγωγής τυγχάνει απορριπτέα ως μη νόμιμη, γιατί η εκ του άρθρου 904 ΑΚ αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού είναι επιβολθητικής φύσης και μπορεί να ασκηθεί, μόνο όταν ελλείπουν οι προϋποθέσεις της αγωγής από τη σύμβαση ή την αδικοπραξία, εκτός αν θεμελιώνεται σε πραγματικά περιστατικά διαφορετικά ή πρόσθετα από εκείνα, στα οποία στηρίζεται η αγωγή από τη σύμβαση ή την αδικοπραξία (ΟΔΑΠ 22/2003 ΧριΔ 4. 177, ΑΠ 493/2010, ΑΠ 2019/2007 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 923/2007 ΧριΔ 2008. 121, ΑΠ 531/1994 ΕλλΔνη 37. 81, ΑΠ 1369/1993 ΕλλΔνη 36. 304, ΑΠ 439/1989 ΕλλΔνη 31. 1256, Γεωργιαδης/Σταθόπουλος, Ερμηνεία ΑΚ, άρθρο 904- 913 αριθ. 24-26), εν προκειμένω δε οι ενάγο-

Από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, που νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι ενάγοντες, τα οποία το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του, είτε προς άμεση απόδειξη είτε προς έμμεση απόδειξη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρα 336 § 3, 339 και 395 ΚΠολΔ), μερικά από τα οποία μνημονεύονται στη συνέχεια και λαμβάνονται υπόψη στο σύνολο τους, χωρίς να παραλείπεται κανένα, κατά την ουσιαστική διάγνωση της διαφοράς, έστω και αν δεν γίνεται μνεία σε καθένα από αυτά χωριστά, αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εναγομένη δραστηριοποιείται στον τομέα της εμπορίας βιβλίων, εκμεταλλευόμενη καταστήματα λιανικής πώλησης. Την .../1990 και στις .../1990 προσέλαβε, αντίστοιχα, τους ενάγοντες, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αιρίστου χρόνου, προκειμένου να παρέχουν τις υπηρεσίες τους με την ειδικότητα της υπαλλήλου γραφείου η πρώτη ενάγουσα και του πωλητή ο δεύτερος ενάγων. Οι μηνιαίες συμβατικές ακαθάριστες αποδοχές τους διαμορφώθηκαν το έτος 2014 ως προς μεν την πρώτη ενάγουσα στο ποσό των 1.450 ευρώ, ως προς δε τον δεύτερο ενάγοντα στο ποσό των 2.130 ευρώ. Στις .../2014, καταρτίστηκε μεταξύ της πρώτης ενάγουσας και της εναγομένης η από ίδια ημερομηνία τροποποιητική της σύμβασης εργασίας της συμφωνία, δυνάμει της οποίας συμφωνήθηκε η μείωση των ως άνω μη-

νιαίων ακαθάριστων αποδοχών της κατά ποσοστό 10%, ήτοι κατά το ποσό των 145 ευρώ, ώστε αυτές να ανέλθουν στο ποσό των 1.305 ευρώ. Ρητά δε οριστήκε ότι η ισχύς της συμφωνίας περί μείωσης των αποδοχών της περιορίζεται στο χρονικό διάστημα από .../2014 μέχρι .../2015. Σε εκτέλεση της συμφωνίας αυτής, η εναγομένη μείωση τις μηνιαίες αποδοχές που κατέβαλλε στην πρώτη ενάγουσσα. Μετά τη λήξη της χρονικής διάρκειας της συμφωνίας, η εναγομένη οφείλει να επαναφέρει τις μηνιαίες αποδοχές της στα προ της μείωσης επίπεδα. Παρόλα αυτά, η τελευταία συνέχισε να καταβάλει στην ενάγουσσα τον μειωμένο μισθό εκ ποσού 1.305 ευρώ μικτά ήτοι 964,79 ευρώ καθαρά, αντί του καταβλητέου μισθού εκ ποσού 1.450 ευρώ μικτά ήτοι 1.047,51 ευρώ καθαρά. Δεδομένου ότι η διαφορά μεταξύ των καταβλητών και των καταβληθεισών καθαρών μηνιαίων αποδοχών ανέρχεται στο ποσό των 82,72 ευρώ (ήτοι 1.047,51-964,79), η εναγομένη οφείλει στην πρώτη ενάγουσσα για διαφορές αποδοχών των μηνών Νοεμβρίου 2015 μέχρι και Μαρτίου 2016 το ποσό των 413,60 ευρώ (ήτοι 82,75 ευρώ x 5 μήνες). Επίσης, οφείλει ως διαφορά αποδοχών για τον μήνα Απρίλιο 2016 το ποσό των 282,30 ευρώ, καθώς η εναγομένη της κατέβαλε ως καθαρό μισθό το ποσό των 765,21 ευρώ, αντί του καταβλητέου καθαρού μισθού των 1.047,51 ευρώ. Επομένως, για διαφορές αποδοχών, η εναγομένη οφείλει στην πρώτη ενάγουσσα το συνολικό ποσό των 695,90 ευρώ. Επίσης, η εναγομένη οφείλει στην πρώτη ενάγουσσα για δεδουλευμένες αποδοχές τα ακόλουθα ποσά: α) Για δεδουλευμένους καθαρούς μισθούς των μηνών Μαΐου 2016 μέχρι και Ιουλίου 2016, το ποσό των 3.142,53 ευρώ (ήτοι 1.047,51 ευρώ x 3 μήνες), β) Για αποδοχές αδείας έτους 2016, το ποσό των 1.047,51 ευρώ και γ) Για επίδομα αδείας έτους 2016 το ποσό των 523,76 ευρώ (1.047,51 ευρώ x 1/2), δηλαδή το συνολικό ποσό των 4.713,80 ευρώ. Περαιτέρω, στις .../2016, η εναγομένη κατήγγειλε τη σύμβαση εργασίας της πρώτης ενάγουσσας. Επισημαίνεται ότι η αποζημίωση απόλυτης υπολογίζεται με βάση τις τακτικές αποδοχές (μισθό) του εργαζόμενου που ελάμβανε κατά τον τελευταίο μήνα εργασίας του σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης (ΑΠ 554/2002 ΕΕργΔ 2004. 25, ΑΠ 695/2001 ΕΕργΔ 2003. 229 ΕφΘ 2556/2003 Αρμ 2004. 91, ΕφΑθ 2141/2001 Ελλάνη 2001. 1387). Τα δώρα εορτών που χορηγούνται από τον εργοδότη, συ-

νηπολογίζονται για να βρεθεί το ποσό της αποζημίωσης λόγω απόλυτης, διότι θεωρούνται τακτικές αποδοχές, ήτοι η αποζημίωση προσαυξάνεται κατά το 1/6 του μηνιαίου μισθού με την προσθήκη της αναλογίας των δώρων εορτών (ΑΠ 72/1998 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 7317/1995 ΕΑΕΔ 1996. 284), καθώς και του επιδόματος αδείας που καταβάλλεται στον εργαζόμενο με την κανονική του άδεια (ΑΠ 546/1999 ΔΕΝ 1999. 1042, ΕφΑθ 9348/2001 Ελλάνη 2003. 216). Στην προκειμένη περίπτωση, οι τακτικές αποδοχές της πρώτης ενάγουσσας τον τελευταίο μήνα πριν από την καταγγελία της σύμβασης εργασίας της, οι οποίες είναι κρίσιμες για τον υπολογισμό της αποζημίωσης απόλυτης, ανέρχονται, κατά τα προαναφερόμενα, στο ποσό των 1.450 ευρώ. Δεδομένης της προϋπηρεσίας της, η οποία στις .../2012 (βλ. § 3 της υποπαρ. IA.12 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012) ανερχόταν σε 22 συμπληρωμένα έτη, η αποζημίωση απόλυτης που δικαιούται αντιστοιχεί στις αποδοχές 12 μηνών πλέον της προσαύξησης κατά ποσοστό 1/6 των επιδομάτων εορτών και αδείας. Επιπλέον η πρώτη ενάγουσσα δικαιούται την επιπλέον αποζημίωση της περ. 3 της υποπαρ. IA.12 του άρθρου πρώτου ν. 4093/2012, καθώς κατά τον χρόνο δημοσίευσης του τελευταίου νόμου είχε συμπληρώσει υπηρεσία 22 ετών, η οποία αντιστοιχεί στις αποδοχές 6 μηνών πλέον της προσαύξησης κατά ποσοστό 1/6 των επιδομάτων εορτών και αδείας. Με βάση τα προαναφερόμενα, η πρώτη ενάγουσσα δικαιούται ως αποζημίωση απόλυτης, το ποσό των 30.450 ευρώ [ήτοι 17.400 ευρώ (1.450 ευρώ x 12 μήνες) + 2.900 ευρώ (17.400 ευρώ x 1/6) προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας + 8.700 ευρώ (1.450 ευρώ x 6 μήνες) επιπλέον αποζημίωση της περ. 3 της υποπαρ. IA.12 του άρθρου πρώτου ν. 4093/2012 + 1.450 ευρώ (8.700 ευρώ x 1/6) προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας= 30.450 ευρώ]. Κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 74 § 3 του ν. 3863/2010, από το ποσό της αποζημίωσης απόλυτης της πρώτης ενάγουσσας, το ποσό των 3.383,33 ευρώ, που αντιστοιχεί στις αποδοχές δύο μηνών, ήταν καταβλητό στις .../2016 (χρόνο της καταγγελίας) και το υπόλοιπο ποσό ήταν και είναι καταβλητό σε διμηνιαίες δόσεις, καθεμία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τις αποδοχές δύο (2) μηνών, ήτοι το ποσό των 3.383,33 ευρώ (α' δόση) ήταν καταβλητό στις

.../2016, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (β' δόση) ήταν καταβλητέο στις ... 2016, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (γ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (δ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (ε' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017 το ποσό των 3.383,33 ευρώ (στ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (ζ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ (η' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017 και το ποσό των 0,03 ευρώ (θ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2018. Με βάση τα προαναφερόμενα, η εναγομένη οφείλει στην πρώτη ενάγοντα το συνολικό ποσό των 35.859,70 ευρώ (695,90+4.713,80+30.450). Εξάλλου, αποδεικνύεται ότι το έτος 2014 καταρτίστηκε μεταξύ του δεύτερου ενάγοντος και της εναγομένης τροποποιητική της σύμβασης εργασίας του συμφωνία, δυνάμει της οποίας συμφωνήθηκε η μείωση των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών του κατά ποσοστό 20%, ήτοι κατά το ποσό των 426 ευρώ, ώστε αυτές να ανέλθουν από το ποσό των 2.130 ευρώ στο ποσό των 1.704 ευρώ. Ρητά δε οριστήκε ότι η ισχύς της συμφωνίας περί μείωσης των αποδοχών του περιορίζεται στο χρονικό διάστημα από .../2014 μέχρι .../2015. Σε εκτέλεση της συμφωνίας αυτής, η εναγομένη μείωσε τις μηνιαίες αποδοχές που κατέβαλλε στον δεύτερο ενάγοντα. Μετά τη λήξη της χρονικής διάρκειας της συμφωνίας, η εναγομένη οφείλει να επαναφέρει τις μηνιαίες αποδοχές του δεύτερου ενάγοντος στα προ της μείωσης επίπεδα. Παρόλα αυτά, η τελευταία συνέχισε να καταβάλει στον δεύτερο ενάγοντα τον μειωμένο μισθό εκ ποσού 1.704 ευρώ μικτά ήτοι 1.214,59 ευρώ καθαρά, αντί του καταβλητού μισθού εκ ποσού 2.130 ευρώ μικτά ήτοι 1.430,56 ευρώ καθαρά. Δεδομένου ότι η διαφορά μεταξύ των καταβλητών και των καταβληθεισών καθαρών αποδοχοαν ανέρχεται στο ποσό των 215,97 ευρώ [ήτοι 1.430,56 - 1.214,59], η εναγομένη οφείλει στον δεύτερο ενάγοντα για διαφορές αποδοχές των μηνών Νοεμβρίου 2015 μέχρι και Ιανουαρίου 2016 το ποσό των 647,91 ευρώ [ήτοι 215,97 ευρώ x 3 μήνες]. Επίσης, οφείλει ως διαφορά αποδοχών για τον μήνα Φεβρουάριο 2016 το ποσό των 520,56 ευρώ, καθώς η εναγομένη του κατέβαλε ως καθαρό μισθό το ποσό των 910 ευρώ, αντί του καταβλητού καθαρού μισθού των 1.430,56 ευρώ. Επομένως, για διαφορές αποδοχών, η εναγομένη οφείλει στον δεύτερο ενάγοντα το

συνολικό ποσό των 1.168,47 ευρώ. Επίσης, η εναγομένη οφείλει στον δεύτερο ενάγοντα για δεδουλευμένες αποδοχές τα ακόλουθα ποσά: α) Για δεδουλευμένους καθαρούς μισθούς των μηνών Μαρτίου 2016 μέχρι και Απριλίου 2016, το ποσό των 2.861,12 ευρώ [ήτοι 1.430,56 ευρώ x 2 μήνες], β) Για υπόλοιπο δεδουλευμένου καθαρού μισθού μηνός Μαΐου 2016 το ποσό των 715,28 ευρώ, γ) Για υπόλοιπο αποδοχών αδείας έτους 2016, το ποσό των 572,20 ευρώ και δ) Για επίδομα αδείας έτους 2016 το ποσό των 715,28 ευρώ (1.430,56 ευρώ x 1/2), δηλαδή το συνολικό ποσό των 4.863,88 ευρώ. Περαιτέρω, στις .../2016, η εναγομένη κατήγορειλε τη σύμβαση εργασίας του δεύτερου ενάγοντος. Οι τακτικές αποδοχές του τον τελευταίο μήνα πριν από την καταγγελία της σύμβασης εργασίας του, οι οποίες είναι κρίσιμες για τον υπολογισμό της αποζημίωσης απόλυτης, ανέρχονταν, κατά τα προαναφερόμενα, στο ποσό των 2.130 ευρώ. Δεδομένης της προϋπηρεσίας του δεύτερου ενάγοντος, η οποία στις/2012 (βλ. § 3 της υποπαρ. IA.12 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012) ανερχόταν σε 21 συμπληρωμένα έτη, η αποζημίωση απόλυτης που δικαιούταται αντιστοιχεί στις αποδοχές 12 μηνών πλέον της προσαύξησης κατά ποσοστό 1/6 των επιδομάτων εορτών και αδείας. Επιπλέον ο δεύτερος ενάγων δικαιούται την επιπλέον αποζημίωση της περ. 3 της υποπαρ. IA. 12 του άρθρου πρώτου ν. 4093/2012, καθώς κατά τον χρόνο δημοσίευσης του τελευταίου νόμου είχε συμπληρώσει υπηρεσία 21 ετών, η οποία αντιστοιχεί στις αποδοχές 5 μηνών πλέον της προσαύξησης κατά ποσοστό 1/6 των επιδομάτων εορτών και αδείας. Με βάση τα προαναφερόμενα, ο δεύτερος ενάγων δικαιούται ως αποζημίωση απόλυτης, το ποσό των 42.245 ευρώ [ήτοι 25.560 ευρώ (2.130 ευρώ x 12 μήνες) + 4.260 ευρώ (25.560 ευρώ x 1/6) προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας + 10.650 ευρώ (2.130 ευρώ x 5 μήνες) επιπλέον αποζημίωση της περ. 3 της υποπαρ. IA. 12 του άρθρου πρώτου ν. 4093/ 2012 + 1.775 ευρώ (10.650 ευρώ x 1/6) προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας = 42.245 ευρώ], πλην όμως ο δεύτερος ενάγων αιτείται το έλασσον ποσό των 39.820 ευρώ που πρέπει να του επιδικαστεί (άρθρο 106 ΚΠολΔ). Κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 74 § 3 του ν. 3863/2010, από το ποσό της αποζημίωσης απόλυτης, το ποσό των 4.970 ευρώ, που αντιστοιχεί στις αποδοχές δύο

μηνών, ήταν καταβλητέο στις .../2016 (χρόνο της καταγγελίας) και το υπόλοιπο ποσό ήταν και είναι καταβλητέο σε διμηνιαίες δόσεις, καθεμία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τις αποδοχές δύο (2) μηνών, ήτοι το ποσό των 4.970 ευρώ (α' δόση) ήταν καταβλητέο στις .../2016, το ποσό των 4.970 ευρώ (β' δόση) ήταν καταβλητέο στις .../2016, το ποσό των 4.970 ευρώ (γ' δόση) ήταν καταβλητέο στις .../2016, το ποσό των 4.970 ευρώ (δ' δόση) ήταν καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 4.970 ευρώ (ε' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 4.970 ευρώ (στ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017, το ποσό των 4.970 ευρώ (ζ' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017 και το ποσό των 60 ευρώ (η' δόση) είναι καταβλητέο στις .../2017 Με βάση τα προαναφερόμενα, η εναγομένη οφείλει στον δεύτερο ενάγοντα το συνολικό ποσό των 45.852,35 ευρώ (1.168,47 +4.863,88 +39.820). Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η ένδικη αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει: Α) Στην πρώτη ενάγοντα α) το ποσό των 15.559,69 ευρώ και β) το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις/2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις/2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις .../2017, το ποσό των 3.383,33 ευρώ στις .../2017 και το ποσό των 0,03 ευρώ στις .../2018, με τον νόμιμο τόκο ως εξής. i) Ως προς το ποσό της αποζημίωσης απόλυτης, με τον νόμιμο τόκο ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ, που αντιστοιχεί στις αποδοχές δύο μηνών (βλ. άρθρο 2 v. 3198/1955 και 74 § 3 v. 3863/2010 - πρβλ. ΟΛΑΠ 39-40/2002 ΕλλΔνη 2003. 118, ΟΛΑΠ 211/1965 NoB 13. 1147, ΑΠ 25/1991 ΕλλΔνη 32. 798, ΑΠ 320/1985 ΕλλΔνη 26. 665), από την επομένη της απόλυτης, ήτοι από τις .../2016, ως προς δε το υπόλοιπο ποσό, από την επομένη αφότου κάθε μία εκ των διμηνιαίων δόσεων κατέστη απαιτητή (βλ. ΟΛΑΠ 39-40/2002 ΕλλΔνη 2003. 118) και ειδικότερα ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ από τις/2016, ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ από τις .../2016, ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ από τις .../2017, ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ από .../2017, ως προς το επιμέρους ποσό των 3.383,33 ευρώ από τις .../2017, ως προς

σιαστικά βάσιμου, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό. Επίσης, πρέπει να ορισθεί το νόμιμο παράβολο για την ερήμην δικασθείσα εναγομένη, σε περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας από αυτήν κατά της παρούσας απόφασης (άρθρα 673, 591, 501, 502 § 1 και 505 § 2 ΚΠολΔ). Τέλος, η εναγομένη, λόγω της μερικής ήττας της, πρέπει να καταδικαστεί σε μέρος των δικαστικών εξόδων των εναγόντων (άρθρο 178 § 1 ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

■ του αιτήματος επιδίκασης ποσού 181,96 ως αποζημίωση για μη ληφθείσα ετήσια άδεια ανάπαυσης εντός του έτους 2016, το οποίο κρίνεται απορριπτέο ως απαράδεκτο, λόγω αοριστίας, καθότι για να είναι ορισμένη η αγωγή, με την οποία ζητείται η καταβολή από τον μισθωτό προσανέληψης των αποδοχών άδειας κατά 100%, λόγω μη χορήγησης της άδειας εντός του έτους κατά το οποίο δικαιούται να τη λάβει, απαιτείται να αναφέρεται στο δικόγραφο της, εκτός των άλλων, ότι αυτός υπέβαλε αίτημα προς τον εργοδότη για τη χορήγηση της άδειας του και ο τελευταίος, από υπαίτιοτη του, δεν την χορήγησε (ΑΠ 581/1999, Ελλαδην 2000. 92, ΜΠρΑθ 291/2018, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), περιστατικά στα οποία δεν αναφέρεται, εν προκειμένω, η ενάγουσα, και β) της επικουρικώς προβαλλόμενης αγωγικής βάσης που στηρίζεται στις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού διατάξεις, η οποία τυγχάνει απορριπτέα ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας, καθότι η ενάγουσα ουδόλως ιστορεί ότι την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων επικαλείται, για την περίπτωση που ήθελε τυχόν κριθεί ότι οι συμβάσεις πρακτικής άσκησης και εργασίας που συνήψε με την αντίδικο της ήταν άκυρες, στοιχείο απαραίτητο για το ορισμένο της στηριζόμενης στις διατάξεις των άρθρων 904 επ. ΑΚ βάσης της αγωγής της, η οποία σωρεύεται, εν προκειμένω, υπό την ενδοδιαδικαστική αίρεση της απόρριψης της κύριας βάσης της αγωγής της (ΟΛΑΠ 23/2003, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, κατά το μέρος που κρίθηκε παραδεκτή η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 57, 59, 299, 340, 346, 361, 648, 653 ΑΚ, 3 § 16 του ν. 4504/1966 (για το επίδομα άδειας), της ΥΑ 19040/81 (επιδόματα εσρτών), 68, 176, 191 § 2, 218, 219, 907 και 908 ΚΠολΔ, πλην: α) του αιτήματος να αναγνωρισθεί η παρανομία της εναγομένης ως προς τη μη καταβολή των συμφωνημένων και νομίμως οφειλόμενων αποδοχών της και των λοιπών αιτούμενων ποσών και η περιέλευση αυτής σε κατάσταση υπερημερίας, ως προς το οποίο η αγωγή κρίνεται απορριπτέα ως μη νόμιμη, διότι αντικείμενο της κατά τη διάταξη του άρθρου 70 ΚΠολΔ αναγνωριστικής αγωγής, μπορεί να είναι η αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας ή του ειδικότερου περιεχομένου μίας έννομης σχέσης, με την έννοια του δικαιώματος ή της υποχρέωσης (ΑΠ 492/2010, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ), και όχι η διαπίστωση απιλών πραγματικών περιστατικών, όπως η πα-

Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών Αριθ. 568/2019

Δικαστής: Σ. Ψυράκη, Πρωτοδίκης
Δικηγόρος: Ε. Μπατσούλη

Δεδουλευμένες αποδοχές. Χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης επί εργατικών διαφορών. Οφειλόμενες αποδοχές, απορρέουσες από πρακτική άσκηση και σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου. Ισχυρισμός περί προσβολής προσωπικότητας εργαζόμενης και επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής της βλάβης. Δέχεται εν μέρει την αγωγή. Κηρύσσει την απόφαση εν μέρει προσωρινά εκτελεστή. Καταδικάζει την εναγόμενη σε μέρος των δικαστικών εξόδων της ενάγουσας (Άρθρα 57, 59, 299, 346, 648, 653 ΑΚ).

(...) Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα η αγωγή, αρμοδίως, καθ' όλην και κατά τόπον, φέρεται προς συζήτηση, κατά την προκείμενη ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών, ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού [άρθρα 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16 αριθ. 2, 25 § 2, 614 και 621 - 622, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 591 ΚΠολΔ, όπως οι ως άνω διατάξεις 614, 621 - 622 και 591 ΚΠολΔ έχουν μετά την έναρξη ισχύος (01η Ιανουαρίου 2016) του ν. 4335/2015, καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο ένατο § 2 (μεταβατικές και άλλες διατάξεις) του ως άνω νομοθετήματος: «Οι διατάξεις για τα ένδικα μέσα και τις ειδικές διαδικασίες των άρθρων 591 - 645 εφαρμόζονται για τα κατατιθέμενα από την 1.1.2016 ένδικα μέσα και αγωγές», όπως η ένδικη αγωγή που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου την ... Ιουνίου 2017], και είναι παραδεκτή και αρκούντως ορισμένη (άρθρα 111 § 2, 118 αριθ. 4 και 216 § 1 ΚΠολΔ), πλην: α)

ράνομη συμπεριφορά ενός προσώπου ή η περιέλευση αυτού σε κατάσταση υπερημερίας που ζητείται εν προκειμένω (ΑΠ 224/2007, ΑΠ 662/2002, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΑΠ 22/2002, ΠΠρΛαμ 7, 8 και 9/2017, ΠΠρΤρικ 15/2017, ΠΠρΠειρ 619/2016, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Ακολούθως, πρέπει η αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε παραδεκτή και νόμιμη να εξετασθεί, περαιτέρω, και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου, άλλωστε, ότι η αξία του αποτιψητού σε χρήμα αιτήματος της δεν υπερβαίνει το ποσό της καθ' ύλην αρμοδιότητας του ειρηνοδικείου, και επομένως δεν απαιτείται η καταβολή τέλος δικαστικού ενσήμου (άρθρα 71 ΕισΝΚΠολΔ και 14 ΚΠολΔ).

Από την εκτίμηση της περιεχόμενης στα ταυτάριθμα με την απόφαση αυτή πρακτικό δημόσιας συνεδρίασης του Δικαστηρίου τούτου ένορκης κατάθεσης του εξετασθέντος, με επιμέλεια της ενάγουσας, κατά τη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο, μάρτυρα, ... του ..., και από όλα, ανεξαιρέτως, τα έγγραφα, που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα, τα οποία το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του, είτε προς άμεση απόδειξη είτε προς έμμεση απόδειξη, για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρα 336 § 3, 339, 395 και 591 § 1 ΚΠολΔ), χωρίς να παραλείπεται κανένα, κατά την ουσιαστική διάγνωση της διαφοράς, έστω και αν δεν γίνεται μνεία σε καθένα από αυτά, χωριστά (ΑΠ 1856/2009, ΑΠ 139/2009, ΑΠ 641/2006, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα, ... είναι απόφοιτη του τμήματος αισθητικής - κοινητολογίας της Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας και Πρόνοιας του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (ως τούτο αποδεικνύεται από το επικαλούμενο και προσκομιζόμενο εκ μέρους της με αριθμό .../2016 πιστοποιητικό αποφοίτησης). Προϋπόθεση για τη λήψη του πτυχίου της από το ανωτέρω εκπαιδευτικό ίδρυμα ήταν η πραγματοποίηση εξάμηνης πρακτικής άσκησης επί του αντικειμένου των σπουδών της. Προς τούτο το ανωτέρω τμήμα του προαναφερόμενου Τ.Ε.Ι. απέστειλε προς την εναγόμενη εταιρεία, με την επωνυμία «...», η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα του χονδρικού εμπορίου αρωμάτων, καλλυντικών και συμπληρωμάτων υγιεινής διατροφής, το με αριθμό πρωτοκόλλου .../2015 έγγραφό του, δια του οποίου απηύθυνε προς αυτή αίτημα, προκειμένου όπως

δεχθεί την εκ μέρους της ενάγουσας πραγματοποίηση της πρακτικής της άσκησης στην επιχείρηση της. Το αίτημα αυτό έγινε δεκτό από την εναγόμενη, νόμιμα εκπροσωπούμενη, και ακολούθως, μεταξύ των διαδίκων, καταρτίσθηκε η από .../2015 ειδική σύμβαση εργασίας για πρακτική άσκηση φοιτητών Τ.Ε.Ι., την οποία συνυπέγραψαν και ο πρόεδρος του προαναφερόμενου τμήματος του Τ.Ε.Ι. και υπεύθυνος επιτροπής πρακτικής άσκησης, σύμφωνα δε με αυτή η ενάγουσα πραγματοποίησε την πρακτική της άσκησης στους χώρους εργασίας της εναγόμενης, κατά το χρονικό διάστημα από .../2015 έως .../2016. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η ενάγουσα παρείχε, στα πλαίσια της ανωτέρω σύμβασης τις υπηρεσίες της, η εναγόμενη δε της κατέβαλε τις αποδοχές της ως πρακτικά ασκούμενης, ποσού 456,60 ευρώ μηνιαίως, και, ειδικότερα, αποδεικνύεται ότι της οφείλει εκ της ανωτέρω αιτίας α) το ποσό των 219,17 ευρώ ως υπόλοιπο αποδοχών του μήνα Οκτωβρίου 2015, β) το ποσό των 456,60 ευρώ, ως αποδοχές του μήνα Νοεμβρίου 2015, γ) το ποσό των 456,60 ευρώ ως αποδοχές του μήνα Δεκεμβρίου 2015, δ) το ποσό των 456,60 ευρώ, ως αποδοχές του μήνα Ιανουαρίου 2016, ε) το ποσό των 456,60 ευρώ, ως αποδοχές του μήνα Φεβρουαρίου 2016, στ) το ποσό των 456,60 ευρώ, ως αποδοχές του μήνα Μαρτίου 2016, και ζ) το ποσό των 200,90 ευρώ ως αποδοχές του μήνα Απριλίου 2016, δηλαδή το συνολικό ποσό των 2.703,07 ευρώ. Ακολούθως, καθόσον η εναγόμενη έμεινε ικανοποιημένη από την απόδοση της ενάγουσας, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, μετά τη λήψη του πτυχίου της και πιο συγκεκριμένα την ... Ιουλίου 2016 την προσέλαβε, με σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας, αόριστου χρόνου και πλήρους απασχόλησης, ως αισθητικό, έναντι μικτών μηνιαίων αποδοχών, ποσού 510,95 ευρώ (429,20 ευρώ καθαρά), ως τα ανωτέρω αποδεικνύονται από το επικαλούμενο και προσκομιζόμενο από την ενάγουσα ενιαίο έντυπο αναγγελίας πρόσληψης προς τον Ο.Α.Ε.Δ. Ωστόσο, και μετά την κατάρτιση της ως άνω σύμβασης, και ενώ η ενάγουσα παρείχε, προστκόντως, τις υπηρεσίες της, η εναγόμενη εξακολούθησε να μην της καταβάλει τις δεδουλευμένες της αποδοχές, όταν δε η ίδια την όχλησε προφορικά, προκειμένου να εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις, η εναγόμενη, νόμιμα εκπροσωπούμενη, την ... Δεκεμβρίου 2016, κα-

πήγγιει τη σύμβαση εργασίας της. Ειδικότερα, αποδεικνύεται ότι η εναγομένη δεν κατέβαλε στην ενάγουσα και οφείλει μέχρι σήμερα τα κάτωθι ποσά για τις κάτωθι αιτίες: α) το ποσό των 103,01 ευρώ ως καθαρές δεδουλευμένες αποδοχές έξι ημερών εντός του μήνα Ιουλίου 2016, το ποσό των 1.716,60 ευρώ ως καθαρές δεδουλευμένες αποδοχές των μηνών Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμβρίου του έτους 2016 και το ποσό των 137,34 ευρώ για δεδουλευμένες αποδοχές σχτώ ημερών εντός μήνα Δεκεμβρίου 2016, δηλαδή, συνολικά, το ποσό των 1.956,95 ευρώ ως καθαρές δεδουλευμένες αποδοχές των μηνών από Ιούλιο του έτους 2016 έως και Δεκέμβριο του έτους 2016, β) το ποσό των 152,85 ευρώ καθαρά ως επίδομα αδείας του έτους 2016, και γ) το ποσό 265,42 ευρώ καθαρά ως επίδομα εορτής Χριστουγέννων του έτους 2016. Συνεπώς, αποδεικνύεται ότι η εναγομένη οφείλει στην ενάγουσα ως δεδουλευμένες αποδοχές για την εκ μέρους της τελευταίας παροχή εργασίας, στα πλαίσια της από .../2016 σύμβασης το συνολικό ποσό των 2.375,22 ευρώ. Επιπρόσθετα αποδεικνύεται ότι την ... Δεκεμβρίου 2016 και την ... Δεκεμβρίου 2016 η εναγομένη κατέβαλε στην ενάγουσα, προς μερική απόσβεση των οφειλών της, το ποσό των 275 ευρώ και το ποσό των 247 ευρώ, αντίστοιχα, χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό της αιτίας καταβολής. Ακολούθως, τα ανωτέρω ποσά πρέπει να καταλογισθούν, σύμφωνα με τον κανόνα της διάταξης του άρθρου 422 ΑΚ στο αρχαιότερο χρέος, ώστε θεωρείται ότι δια των ανωτέρω καταβολών αποσβέσθηκε η απαίτηση της ενάγουσας κατά της εναγομένης προς καταβολή του ποσού των 219,17 ευρώ ως αποδοχές πρακτικής άσκησης του μήνα Οκτωβρίου 2015 και του ποσού των 302,83 ευρώ ως μέρος οφειλόμενων αποδοχών πρακτικής άσκησης για τον μήνα Νοέμβριο του έτους 2015. Συνεπώς η οφειλή της εναγομένης προς την ενάγουσα ανέρχεται στο συνολικό ποσό των (2.181,07 ευρώ οι οφειλόμενες αποδοχές για την περίοδο της πρακτικής άσκησης + 2.375,22 ευρώ =) 4.556,07 ευρώ. Πέραν των ανωτέρω ποσών η εναγομένη ουδέν άλλο κατέβαλε στην ενάγουσα, για τον λόγο δε αυτό η τελευταία προσέφυγε στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων Βοιωτίας και κατήγγειλε τη συμπεριφορά της εργοδότριας της. Ακολούθως, η εναγομένη δια του από .../2017 εγγράφου της αναγνώρισε ότι οφείλει στην ενάγουσα το

ποσό των 1.792,83 ευρώ για δεδουλευμένες αποδοχές της, απορρέουσες εκ της από .../2016 σύμβασης εργασίας, και το ποσό των 1.316 ευρώ ως αποδοχές της περιόδου της πρακτικής της άσκησης, ενέργεια που συνιστά εξώδικη ομολογία μέρους της οφειλής της, εκτιμώμενη ελεύθερα από το Δικαστήριο, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 352 § 2 ΚΠολΔ. Δια του αμέσως ανωτέρω αναφερόμενου εγγράφου της η εναγομένη πρότεινε, επίσης, στην ενάγουσα την τμηματική εξόφληση της οφειλής που αναγνώριζε, δια της καταβολής κάθε 15η ημέρα έκαστου μήνα, αρχής γενομένης από τον μήνα Μάρτιο του έτους 2017, του ποσού των 300 ευρώ, και του ποσού των 408,83 ευρώ τη 15η Δεκεμβρίου του έτους 2017, θέτοντας την υλοποίηση της ανωτέρω πρότασης της υπό την αίρεση της αποδοχής της ενάγουσας του ύψους της οφειλής και του τρόπου αποπληρωμής της. Η ενάγουσα, έχοντας άμεση ανάγκη τα χρήματα αυτά, δέχθηκε να λάβει μικρότερο ποσό του πράγματι οφειλόμενου σε αυτή, στα πλαίσια μίας συμβιβαστικής εξωδικαστικής επίλυσης της επιδικης εργατικής διαφοράς, αποσκοπώντας, παράλληλα, στην αποφυγή της προσφυγής στη δικαιοσύνη και τα έξοδα που θα προέκυπταν από την ενδεχόμενη δικαστική διένεξη της με την εργοδότρια της, και προέβη στην υπογραφή του ως άνω εγγράφου. Παρά ταύτα, η εναγομένη ουδέποτε τήρησε την ανωτέρω συμφωνία, περί τμηματικής καταβολής των προαναφερόμενων ποσών, με αποτέλεσμα η ενάγουσα, μη τηρούμενης της μεταξύ τους συμφωνίας συμβιβασμού, να μην δεσμεύεται ως προς τον περιορισμό των εκ της εργασίας της απαιτήσεων της σε βάρος της εργοδότριας της. Συνεπώς, η εναγομένη οφείλει και πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 4.556,07 ευρώ, με τον νόμιμο τόκο από την επόμενη ημέρα της επίδοσης της αγωγής, δηλαδή από την ... Ιουνίου 2017 και μέχρι την πλήρη εξόφληση. Τέλος, αποδεικνύεται ότι η εναγομένη εκμεταλλεύτηκε την εργατική δύναμη της ενάγουσας, την καλοπιστία της, αλλά και την απειρία της στον χώρο της εργασίας, καθόσον ήταν η πρώτη φορά που εργαζόταν, μετά τη λήψη του πτυχίου της, και πέτυχε, παρέχοντας στην ενάγουσα, διαρκώς, υποσχέσεις περί δήθεν εξόφλησης των δεδουλευμένων αποδοχών της και περί όπαρξης οικονομικών προβλημάτων που την εμπόδιζαν να προβεί στην άμεση καταβολή τους, πέτυχε να α-

πολαμβάνει τις υπηρεσίες της, χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος στον προβλεπόμενο εκ του νόμου χρόνο, αδιαφορώντας για τις συνθήκες διαβίωσης της ενάγουσας και τις συνέπειες που θα είχε η συμπεριφορά της στον βιοπορισμό της. Ενδεικτικό της αντισυναλλακτικής συμπεριφοράς της εναγομένης είναι το γεγονός ότι οφείλει για χρονικό διάστημα σχεδόν δύο ετών τις αποδοχές της ενάγουσας από την περίοδο της πρακτικής της άσκησης, για την οποία μάλιστα λάμβανε σχετική επιδότηση από τον Ο.Α.Ε.Δ., ώστε δεν τίθεται ζήτημα οικονομικής της αδυναμίας προς καταβολή τους, το γεγονός ότι, όταν η ενάγουσα διαμαρτυρήθηκε για την καθυστέρηση καταβολής των δεδουλευμένων της αποδοχών προέβη σε καταγγελία της αορίστου χρόνου σύμβασης της και το γεγονός ότι, ακόμη και όταν η ενάγουσα δέχθηκε να περιορίσει το ύψος των αποδοχών της, αλλά και να εισπράξει τημηματικά τα οφειλόμενα ποσά, η εναγομένη δεν τήρησε τη μεταξύ τους συμφωνία. Εξάλλου, από την πλευρά της η ενάγουσα υποχρεώθηκε σε ανοχή αυτής της κατάστασης, εξαιτίας των σημαντικών οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε και της ανάγκης της προς εργασία, ως του μοναδικού μέσου για τον βιοπορισμό της. Έτοι το σύνολο των πραγματικών περιστατικών απασχόλησης της ενάγουσας συνιστούν προσβολή της προσωπικότητας της και, μάλιστα, υπαίτια, αφού από πρόθεση οι νόμιμοι εκπρόσωποι της εναγομένης επέλεξαν τη συγκεκριμένη μεταχείριση της, δεδομένου, άλλωστε, ότι ουδόλως αποδεικνύεται η ύπαρξη οικονομικών προβλημάτων εκ μέρους της. Λόγω της ως άνω συμπεριφοράς της εναγομένης η ενάγουσα, στενοχωρήθηκε, ταλαιπωρήθηκε και, επομένως, υπέστη ηθική βλάβη, όπως, άλλωστε, τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται και από την ένορκη κατάθεση του εξετασθέντος, κατά τη συζήτηση της αγωγής στο ακροατήριο, μάρτυρα. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος προσβολής της προσωπικότητας της, το βαθμό υπαιτιότητας της εναγομένης και την οικονομική κατάσταση των μερών, κρίνει ότι η ανάλογη χρηματική ικανοποίηση της ενάγουσας, λόγω ηθικής βλάβης της ανέρχεται στο ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ (για το δι η μη καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών υπό ορισμένες συνθήκες δύναται να γεννά αξίωση καταβολής χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης του μισθωτού, σχετική η ΑΠ 542/2018,

ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Τέλος, αποδεικνύεται ότι στην προκείμενη περίπτωση συντρέχουν οι προϋποθέσεις κήρυξης της απόφασης αυτής προσωρινά εκτελεστής, καθόσον πρόκειται περί εργατικών απαιτήσεων, από την εισπραξη των οποίων η ενάγουσα εξαρτά άμεσα τον βιοπορισμό της, ώστε η καθυστέρηση στην εκτέλεση αυτής να δύναται να της προκαλέσει σημαντική βλάβη.

Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση αγωγή να γίνει, εν μέρει, δεκτή και ως ουσιαστικά βάσιμη, κατά την, κυρίως, προβαλλόμενη αγωγική της βάση, να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 5.556,07 ευρώ, εκ του οποίου το ποσό των 4.556,07 ευρώ, με τον νόμιμο τόκο από την/2017 και μέχρι την πλήρη εξόφληση, να κηρυχθεί η απόφαση, εν μέρει, προσωρινά εκτελεστή για το ποσό των 3.500 ευρώ (άρθρα 907 και 908 § 1 περ. ε' ΚΠολΔ), να οριστεί παράβολο, για την περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας κατά της απόφασης αυτής από την εναγομένη (άρθρα 501, 502 § 1 και 505 § 2 ΚΠολΔ), και να καταδικασθεί η εναγομένη στην καταβολή μέρους των δικαστικών εξόδων της αντιδίκου της, αναλόγως της έκτασης της νίκης και της ήπτας της και κατόπιν υποβολής εκ μέρους της ενάγουσας σχετικού αιτήματος (άρθρα 178 § 1 και 191 § 2 ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο διατακτικό της απόφασης αυτής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η διχογνωμία στη νομολογία σχετικά με την χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης εργαζόμενων, λόγω προσβολής προσωπικότητας, απορρέουσα από τη μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών

Με τις ανωτέρω δημοσιευθείσες αποφάσεις αντιμετωπίστηκε εκ διαμέτρου αντίθετα το ζήτημα της επιδίκασης χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης εργαζόμενων, λόγω προσβολής της προσωπικότητάς τους, οφειλόμενη στη μη καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών κ.λπ.

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη απόφαση έκρινε - εσφαλμένα κατά τη γνώμη του γράφοντος - ως μη νόμιμο το αίτημα των εναγόντων περί χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής τους βλάβης, λόγω προσβολής της προσωπικότητάς τους, η οποία προκλήθηκε από τη μη καταβολή α) των δεδουλευμένων αποδοχών και β) της προβλεπόμενης αποζημίωσης απόλυτης, υιοθετώντας την άποψη ότι, η μη κατα-

βολή των ανωτέρω παροχών από τον εργοδότη δεν επιφέρει ζημία στον εργαζόμενο, αφού οι οφειλόμενες αποδοχές δεν χάνονται και ως εκ τούτου δεν υπάρχει αδικοπραξία. Προσέτι, η εν λόγω απόφαση προχώρησε και ένα βήμα παρακάτω, αφού δέχτηκε ότι ακόμα και η υπαίτια καθυστέρηση καταβολής οφειλόμενων αποδοχών δεν δύναται να εγκαθιδρύσει δικαίωμα αποζημίωσης, με το επιχείρημα ότι καλύπτεται από τους οφειλόμενους τόκους υπερημερίας. Σε αυτή την κατεύθυνση και η υπ' αριθ. 1114/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, η οποία δέχτηκε ότι η παράλειψη πληρωμής του μισθού του εργαζόμενου δεν συνιστά αδικοπραξία, αφού ο εργαζόμενος δεν χάνει τις αποδοχές του και επομένως, σύμφωνα με την εν λόγω μερίδα της νομολογίας, δεν δικαιούται χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης, λόγω προσβολής της προσωπικότητάς του, καθότι δεν στοιχειοθετείται η έννοια της αδικοπραξίας¹. Βάσει όλων των ανωτέρω, ναι μεν απορρίφθηκε το αίτημα των εναγόντων για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής τους βλάβης λόγω προσβολής της προσωπικότητάς τους, πλην όμως θα έπρεπε να γίνει δεκτό, εξαιτίας της μη καταβολής των δεδουλευμένων αποδοχών και (κυρίως) της πρωτοφανούς αδιαφορίας που επέδειξε η εναγόμενη για τον βιοπορισμό των εναγόντων, οι οποίοι παρείχαν προσηκόντως την εργασία τους για είκοσι συνεχή χρόνια, επέδειξαν καλοπιστία και επιπλέον ήταν σύζυγοι και απώλεσαν αμφότεροι την εργασία που κατείχαν στην εργοδότρια, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξασφαλίσουν ακόμα και τα απαραίτητα για την αξιοπρέπη διαβίωσή τους και εν τέλει να περιέλθουν σε οικονομικό και ψυχολογικό τέλμα, μη δυνάμενοι να λειτουργήσουν ως κοινωνικά όντα.

Σε αντίθεση με την προαναφερθείσα νομολογία, η υπ' αριθ. 568/2019 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών δέχτηκε - ορθώς κατά την κρίση του γράφοντος - ότι η εργοδότρια εκμεταλλεύτηκε την εργατική δύναμη της εργαζόμενης, την καλοπιστία της και την απειρία της στον χώρο της εργασίας, καθόσον ήταν η πρώτη φορά που ερ-

γαζόταν μετά τη λήψη του πτυχίου της, με αποτέλεσμα, παρέχοντας στην εργαζόμενη διαρκείς υποσχέσεις περί δήθεν εξόφλησης των δεδουλευμένων αποδοχών της και περί δήθεν ύπαρξης οικονομικών προβλημάτων που εμπόδιζαν την άμεση εξόφληση, να πετύχει την απόλαυση των υπηρεσιών της εργαζόμενης, χωρίς την καταβολή των προβλεπόμενων αποδοχών. Δια της ανωτέρω συμπεριφοράς είναι πιστοφανές ότι η εργοδότρια επέδειξε πλήρη αδιαφορία ως προς τις συνθήκες διαβίωσης της εργαζόμενης. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, η οποία χαιρετίζεται δια των παρουσών, τα προαναφερόμενα πραγματικά περιστατικά αποτελούν υπαίτια προσβολή προσωπικότητας της εργαζόμενης, αφού από πρόθεση οι νόμιμοι εκπρόσωποι της εργοδότριας επέλεξαν τη συγκεκριμένη μεταχείριση της εν λόγω εργαζόμενης, αδιαφορώντας πλήρως για τον βιοπορισμό της, με αποτέλεσμα να υποστεί αυτή έντονη στεναχώρια, ταλαιπωρία και ψυχικό άλγος και επομένως ηθική βλάβη, της οποίας η χρηματική ικανοποίηση ορίστηκε στο εύλογο και δίκαιο ποσό των 1.000,00 ευρώ. Είναι αυτονόητο ότι η καθυστέρηση καταβολής δεδουλευμένων αποδοχών δεν πρέπει να οδηγεί άνευ ετέρου σε επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης. Όμως, σε περιπτώσεις που επιδεικνύεται αυθαίρετη και καταχρηστική συμπεριφορά εκ μέρους των εργοδοτών, θα πρέπει τα Δικαστήρια να δέχονται το σχετικό αίτημα. Μάλιστα, με δεδομένο ότι, δυνάμει της υπ' αριθ. 542/2018 αποφάσεως του Αρείου Πάγου, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, κρίθηκε προσφάτως ότι η μη καταβολή οφειλόμενων αποδοχών υπό συγκεκριμένες συνθήκες - περιστάσεις θεμελιώνει δικαίωμα επιδίκασης χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης του εργαζόμενου, λόγω προσβολής της πρωτοβάθμιων Δικαστηρίων να «τολμήσουν» επιδικάζοντας χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης των εργαζόμενων, όταν διαπιστώνουν συμπεριφορές πλήρους εκμετάλλευσης και αδιαφορίας εκ μέρους των εργοδοτών.

Εξάλλου, ας μην λησμονείται και το άρθρ. 23 του ν. 4578/2018, δυνάμει του οποίου αναγνωρίζεται πλέον στους αδικηθέντες εργαζόμενους το δικαίωμα για δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής (για την υποστήριξη της κατηγορίας), σε ποινικές υποθέσεις εργατικών διαφορών για μη καταβολή: α) δεδουλευμένων αποδοχών και β) αποζημίωσης απόλυσης², ενώ υπό το παλαιότερο νομοθετικό καθεστώς, σε περίπτωση υπαίτιας μη καταβολής των ανωτέρω.

2. Πάντως, σύμφωνα με την ΑιΤΕ του ν. 4578/2018, ο σκοπός της εν λόγω ρύθμισης είναι η διάγνωση της υπόθεσης και η αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας και όχι η προστασία έννομων αγαθών των εργαζόμενων.

1. Στην ΑιΤΕ του ν. 4578/2018, η οποία φαίνεται να ενστερνίζεται την ανωτέρω θέση της νομολογίας, αναφέρεται ότι οι παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, όσον αφορά στην καταβολή: α) των δεδουλευμένων αποδοχών και β) της αποζημίωσης απόλυσης δεν γεννούν υπέρ των εργαζόμενων αξίωση αποζημίωσης για την πληρωμή των οφειλόμενων αποδοχών, ακόμα και αν ζητούνται ως αποζημίωση, αφού η παράλειψη του εργοδότη να καταβάλει εμπρόθεσμα τα ανωτέρω δεν συνεπάγεται την απώλειά τους, ώστε να προκαλείται ισόποση ζημία που να έχει ως αιτία το θεσπιζόμενο με τις διατάξεις του α.ν. 690/1945 αδίκημα και συνεπώς ο εργαζόμενος δεν δύναται να διεκδικήσει από την καθυστέρηση αυτή χρηματική ικανοποίηση για την προκληθείσα εξ αυτής ηθική βλάβη.

ρω, οι εργαζόμενοι δεν νομίμοποιούνταν να παρίστανται, ως πολιτικώς ενάγοντες στις σχετικές ποινικές δίκες κατά των εργοδοτών. Δηλαδή, η εν λόγω ρύθμιση έρχεται να συγκλίνει με τις πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία και δη με την αναγνώριση του δικαιώματος των εργαζόμενων για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής τους βλάβης, συνεπεία της προσβολής της προσωπικότητάς τους.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΧΙΡΙΔΗΣ
Δικηγόρος, ΜΔ Πάντειου Πανεπιστημίου



III. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

**Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών
Αριθ. 13461/2018**

Δικαστής: Π. Σπανού, Πρωτοδίκης
Δικτυόροι: Δ. Δημητρίου, Ν. Αναγνωστόπουλος

Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας. Αποτελεί ενοχική και διαρκή σύμβαση πλαίσιο. **Αλυσιδωτές συμβάσεις.** Θεωρείται ως αριστον χρόνου όταν συνάπτεται για ορισμένο χρόνο και μετά, με ταυτόσημο ή κυρίως ίδιο περιεχόμενο διαρκεί περαιτέρω για ένα χρονικό διάστημα. **Καταγγελία σύμβασης αριστον χρόνου.** Ο εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται την αποζημίωση πελατείας και σωρευτικά, εφόσον δεν τηρηθεί η προβλεπόμενη στο νόμο προθεσμία χωρίς να συντρέχουν σπουδαίος λόγος ή έκτακτες περιστάσεις, αποζημίωση για την ανόρθωση πάσας περαιτέρω ζημιάς, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. **Προϋποθέσεις επιδίκασης και υπολογισμός της αποζημίωσης πελατείας και της περαιτέρω αποζημίωσης** (Άρθρα 281, 298, 440, 441, 914 ΑΚ, 1 § 2, 6, 8 §§ 3, 4, 6, 8, 9 §§ 1, 2, 3 π.δ. 219/1991).

I. Κατά το άρθρο 1 § 2 του π.δ. 219/1991 «περί εμπορικών αντιπροσώπων», που εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 86/653/EOK του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε με τα π.δ. 249/1993, 88/1991 και 312/1995, για την εφαρμογή των διατάξεων του ως άνω προεδρικού διατάγματος, εμπορικός αντιπρόσωπος είναι εκείνος, ο οποίος αναλαμβάνει, έναντι αμοιβής (προμήθειας), σε μόνιμη βάση (για ορισμένο ή αόριστο χρόνο), με την ιδιότητα του ανεξάρτητου μεσολαβητή, είτε να διαπραγ-

ματεύεται για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων, είτε να διαπραγματεύεται και να συνάπτει τις πράξεις αυτές στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου. Με βάση αυτό τον ορισμό, η σύμβαση αντιπροσωπείας είναι ενοχική και διαρκής, εφόσον χαρακτηρίζεται, κατ' αρχήν, από μονιμότητα. Έχει χαρακτήρα συμβάσεως πλαισίου, αφού καθορίζει τις γενικές συμβατικές υποχρεώσεις των μερών και τους κανόνες της εμπορικής τους συνεργασίας, η οποία, όμως, πραγματώνεται με πλειάδα επί μέρους συμβάσεων διαμεσολάβησης. Αυτή μπορεί να περιλαμβάνει ρήτρα αποκλειστικότητας, σύμφωνα με την οποία ο αντιπροσωπευόμενος αναθέτει τη μέριμνα των υποθέσεών του αποκλειστικά στον αντιπρόσωπο για μία ορισμένη περιοχή (ΑΠ 139/2006 ΕλλΔνη 47, 748). Σ' αυτή την περίπτωση πρόκειται για σύμβαση αποκλειστικής αντιπροσωπείας (ΕφΠειρ 142/2008 ΔΕΕ 2008, 988, ΕφΘ 493/2008 Αριθ 2009, 689). Στο άρθρο 9 του πιο πάνω π.δ. 219/1991, όπως τροποποιήθηκε, ορίζονται τα εξής: «1.α) Ο εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται μετά τη λύση της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας αποζημίωση, εάν και εφόσον κατά τη διάρκεια αυτής έφερε νέους πελάτες ή προήγαγε σημαντικά τις υποθέσεις με τους υπάρχοντες πελάτες και ο εντολέας διατηρεί ουσιαστικά οφέλη, που προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς και η καταβολή της αποζημιώσεως αυτή είναι δίκαιη, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων και ιδιαίτερα των προμηθειών, που χάνει ο εμπορικός αντιπρόσωπος και οι οποίες προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς. Στις περιστάσεις αυτές συμπεριλαμβάνεται, επίσης, και η εφαρμογή ρήτρας μη ανταγωνισμού με την έννοια του άρθρου 10 του παρόντος, β) Το ποσό της αποζημιώσεως αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσό ισοδύναμο με το μέσο ετήσιο όρο των αμοιβών, που εισέπραξε ο εμπορικός αντιπρόσωπος κατά τα πέντε τελευταία έτη, αν δε η σύμβαση δυήρκησε λιγότερο από πέντε έτη, η αποζημίωση υπολογίζεται με βάση το μέσο όρο της εν λόγω περιόδου, γ) Η χορήγηση αυτής της αποζημίωσης δεν στέρει από τον εμπορικό αντιπρόσωπο την αξιωση για την ανόρθωση της περαιτέρω ζημιάς, την οποία υπέστη, όπως ορίζεται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα ...». Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 9 § 2 «Ο εμπορικός αντιπρόσωπος χάνει την αξι-